

Αγάλματα Κολοκοτρώνη και η Περικεφαλαία του, Μέρος 1'

Έρευνα και επιμέλεια
κειμένων:
Δημήτρης Συμεωνίδης JP

Φάνης Σακελλαρίου - Ένας από τους μεγαλύτερους γλύπτες ήταν από τη Στυμφαλία

Περιδιαβαίνοντας την Αθήνα ή άλλες πόλεις της Ελλάδος και βλέποντας μερικά γνωστά αγάλματα ή ανδριάντες να κοσμούν τα πάρκα και τις πλατείες, δεν ήταν λίγες οι φορές που αναρωτιόμαστε ποιος καλλιτέχνης να «κρύβεται» πίσω από όλα αυτά τα σπουδαία έργα. Δύσκολα βέβαια θα φανταζόμασταν ότι ένας συμπατριώτης μας Στυμφάλιος έχει δημιουργήσει έργα τέχνης που κοσμούν πόλεις από τη Γενεύη της Ελβετίας έως το Αμμάν της Ιορδανίας! Φυσικά τα περισσότερα έργα του κοσμούν την πατρίδα μας μιας και είναι ο δημιουργός του έφιππου ανδριάντα του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, στην Πλατεία Αρεως στην Τρίπολη του ανδριάντα του «Τουρκοφάγου» Νικητάρη, στο Χιλιόμοδι, του ορειχάλκινου ανδριάντα του Αρχιεπισκόπου Δαμασκηνού στην Πλατεία Μητροπόλεως στην Αθήνα αλλά και του Μνημείου του Άγνωστου Στρατιώτη στο Αμμάν της Ιορδανίας.

Μιλάμε βέβαια για τον γλύπτη Φάνη Σακελλαρίου (1916 -2000) ο οποίος θεωρείται ένας από τους πιο σημαντικούς εκπροσώπους της μνημειακής γλυπτικής στην Ελλάδα του 20ού αιώνα.

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1916, αλλά καταγόταν από τη Λαύκα της Στυμφαλίας. Κατά την γέννησή του η μητέρα του πέθανε κι όταν ο Φάνης ήταν επτά ετών έχασε και τον πατέρα του. Από τότε πέρασε τα σχολικά του χρόνια μέσα σε οικοτροφείο όπου από νωρίς άρχισε να αποκαλύπτεται το αξιόλογο ταλέντο του γλύπτη. Εισήχθη πρώτος στη σχολή Καλών Τεχνών και η μαθητεία του δίπλα σε μεγάλους δασκάλους της Τέχνης έπαιξε καταλυτικό ρόλο στη μετέπειτα πορεία του. Πήρε τα πρώτα μαθήματα στο εργαστήριο γλυπτικής του Θωμά Θωμόπουλου. Στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, όπου σπούδασε γλυπτική, μαθήτευσε αρχικά στα εργαστήρια του Κώστα Δημητριάδη, ενώ αργότερα παρακολούθησε για ένα διάστημα και μαθήματα ζωγραφικής κοντά στον Κώστα Παρθένη. Έκανε επίσης σπουδές στην αισθητική, την ανατομία και την ιστορία της τέχνης.

Ο Φάνης Σακελλαρίου, πριν από τον πόλεμο το 1940, πήρε μέρος σε πολλές πανελλήνιες εκθέσεις και απέσπασε ενθουσιαστικές κριτικές για τα έργα του («Βοσκός Αρκαδίας», «Αναπαυόμενος Έφηβος», «Κόρη σε ρεμβασμό»). Κατά τη διάρκεια του πολέμου και της Κατοχής, το εργαστήρι του και πολλά από τα έργα του καταστράφηκαν από τους βομβαρδισμούς. Μεταπολεμικά ταξίδεψε στο Παρίσι, τη Ρώμη και τη Φλωρεντία, όπου εξειδικεύτηκε στην οργάνωση μουσειακών εκθέσεων και στις τεχνικές της παντογραφίας και χαλκοχυτικής για τη δημιουργία μεγάλων μνημειακών έργων. Το έργο του εκτίθεται σε δημόσιους χώρους, ιδιωτικές συλλογές και μουσεία στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ο Φ. Σακελλαρίου

Ο σημαντικός ζωγράφος
Κωνσταντίνος Παρθένης,
ένας από τους δασκάλους
του Φάνη Σακελλαρίου

πέθανε στην Αθήνα στις 15 Μαρτίου 2000, σε ηλικία 84 ετών.

Τα μνημειακού χαρακτήρα έργα του διακρίνονται για το ρεαλισμό και τη δύναμη της έκφρασης. Μεταξύ των πιο αντιπροσωπευτικών έργων της κατηγορίας αυτής είναι:

Α) Έφιππος ανδριάντας του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, ύψους 12 μ., στην Πλατεία Αρεως, Τρίπολη Αρκαδίας. Στο χώρο του μνημείου φυλάσσονται τα οστά του «Γέρου του Μοριά». (Όταν του ανατέθηκε η κατασκευή του αγάλματος, ο καλλιτέχνης πέρασε στην Αθήνα ατέλειωτες μέρες μέσα στους στάβλους του Παύλου, τότε βασιλιά της Ελλάδας, μελετώντας με προσοχή την κάθε λεπτομέρεια στις κινήσεις του αλόγου πάνω στο οποίο θα ήππευε ο γέρος του Μοριά). Β) Αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός (1991), ορειχάλκινος ανδριάντας ύψους 4 μ., στην Πλατεία Μητροπόλεως, Αθήνα. (Χαρακτηρίστηκε από τους κριτικούς τέχνης σαν «ένα ολυμπιακό άγαλμα ενός χριστιανικού Δία»). Γ) Προτομή Αναγνώστη Πετμεζά, κοντά στο Κιάτο, στον τόπο που σκοτώθηκε στη μάχη των Βασιλικών. Δ) Ο Νικητάρης, ήρωας της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, ύψους 11.50 μ., στην Κλεισούρα, κοντά στο Χιλιόμοδι. Ε) Ο Παπαδημήτρης, ήρωας του 1821, στα Μακρίσια Ολυμπίας. ΣΤ) Μνημείο Άγνωστου Στρατιώτη της Ιορδανίας, Αμμάν (Α΄ Βραβείο Διεθνούς Διαγωνισμού). Ζ) Ο Πάνας, ο Προστάτης του Περιβάλλοντος, χάλκινο άγαλμα ύψους 1,20μ. εγκαταστάθηκε το 1995 στο πάρκο «Parc des Buttes de Chaumont» στο Παρίσι. (Την μορφή του αιωνόβια ακατάλυτου Πάνα συνέλαβε ο γλύπτης αφού πέρασε πολλούς μήνες περιηγούμενος τα περάσματα του αρχαίου θεού στα βουνά της Αρκαδίας).

Βέβαια από τη δημιουργία του δεν θα μπορούσε να παραλείψει το χωριό του τη Λαύκα στην οποία έχει κατασκευάσει το «Μνημείο Πεσόντων Λαύκας». Σε ένα δεύτερο στάδιο καλλιτεχνικής έκφρασης, που χαρακτηρίζεται από εξπρεσιονιστικές αναφορές, συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, τα έργα «Τραγούδι του νεκρού αδελφού», «Εκάβη», «Θεός Παν» (Δημόσιο πάρκο, Γενεύη) και «Η γυναίκα του Λωτ». Ένας πλατωνικός ιδεαλισμός κυριαρχεί στο τελευταίο στάδιο της καλλιτεχνικής δημιουργίας του, με τα έργα του «Τελευταίος χρυσός», «Κόριννα» και «Κόρη σε δειλινό», τα οποία διακρίθηκαν στα Σαλόν των Γάλλων Καλλιτεχνών στο Παρίσι.

Ο Σακελλαρίου απασχολήθηκε, με διευθυνόμενο ρεαλισμό και ακαδημαϊκή αντίληψη, με προτομές προσωπικοτήτων, μεταξύ των οποίων εξέχουσα θέση κατέχουν αυτές των πολεοδόμων της Αθήνας Σταμάτη Κλεάνθη και Έντουαρτ Σάουμπερτ, από μάρμαρο, που τοποθετήθηκαν το 1973 στον περίβολο του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Αθηναίων. Φιλοτέχνησε επίσης τις προτομές του Αντώνη Κριεζή στην Ύδρα, των πρωθυπουργών Κωνσταντίνου Τσαλδάρη και Παναγή Τσαλδάρη, του Γεωργίου Μπαλή, ακαδημαϊκού και καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. ά. Κάθε φορά λοιπόν στο μέλλον που θα τύχει να συναπαντηθούμε με μια προτομή ή έναν ανδριάντα που έχει κατασκευάσει ο Φάνης Σακελλαρίου ας σταματήσουμε για λίγο κι ας αποδώσουμε τον οφειλόμενο σεβασμό τόσο στο απεικονιζόμενο πρόσωπο όσο και στον συμπατριώτη μας Στυμφάλιο καλλιτέχνη.

Η συνέχεια την άλλη Παρασκευή

Στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, όπου σπούδασε γλυπτική, μαθήτευσε αρχικά στα εργαστήρια του Κώστα Δημητριάδη, ενώ αργότερα παρακολούθησε για ένα διάστημα και μαθήματα ζωγραφικής κοντά στον Κώστα Παρθένη.